

Indija

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:

Valsts iekārta:

Galvaspilsēta:

Valsts valoda:

Indijas Republika

federatīva parlamentāra republika

Ņūdeli

hindi (41%), telugu (7,2%), bengāļu (8,1%),
tamilu (5,9%), maratu (7%), gudžarati (4,5%),
urdu (5%), kannadu (3,7%), malajalu (3,2%),
oriju (3,2%), pandžabi (2,8%), asاميةšu
(1,3%), maithili (1,2%) un citas (5,9%).

piezīme: Angļu valoda ir svarīga saziņas
valoda biznesā un politikā. Lai gan hindu
valodā runā gandrīz puse Indijas iedzīvotāju,
tai nav oficiālas valsts valodas statuss.

सत्यमेव जयते

Teritorija

Platība:

3 287 263 km²

Sauszemes robeža:

14 103 km

Krasta līnija:

7000 km

Robežvalstis:

Bangladeša 4053 km, Butāna 605 km, Mjanma (Birma) 1463 km,
Ķīna 3380 km, Nepāla 1690 km, Pakistāna 2912 km

Administratīvais iedalījums:

28 štati un 7 savienības teritorijas

Lielākās pilsētas:

Mumbaja (Bombeja), Kalkāta (Kalkūta), Deli, Čennai, Bengalūru,
Haidarābādu, Amdāvāda

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (01.07.2010.):

1,17 miljardi *

Pieaugums (2010, prognoze):

1,374% *

Etniskās grupas (2000):

indoārieši 72%, dravīdi 25%, austroaziāti un mundi 3% *

Reliģijas (2001):

hinduisti 80,5%, musulmaņi 13,4%, kristieši 2,3%, sikhi 1,9%,
pārējie 1,9% **

Ekonomiskie rādītāji

IKP pēc valūtas kursa (2009):

1,24 triljoni USD *

IKP pieaugums (2009):

7,4% *

IKP PPP (2009):

3,68 triljoni USD *

IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2009):

3200 USD *

Eksports (2009/2010):

179 miljardi USD **

Imports (2009/2010):

288 miljardi USD **

Eksporta partneri (2009/2010):

AAE 13,4%, ASV 10,9%, Ķīna 6,5%, Honkonga 4,4%, Singapūra 4,2%,
Nīderlande 3,6%, Lielbritānija 3,5%, Vācija 3% **

Importa partneri (2009/2010):

Ķīna 10,7%, AAE 6,8%, Saūda Arābija 5,9%, ASV 5,9%, Šveice 5,1%,
Austrālija 4,3%, Irāna 4%, Vācija 3,6%, Indonēzija 3% **

Eksporta produkti:

naftas produkti, tekstilizstrādājumi, juvelierizstrādājumi, mašīnbūves
produkti, ķīmiskie izstrādājumi, ādas izstrādājumi

Importa produkti:

jēlnafta, mašīnbūves produkti, dārgakmeņi, mākslīgie mēsli, ķīmiskie
izstrādājumi

Galvenās nozares:

tekstilrūpniecība, ķīmiskā rūpniecība, pārtikas rūpniecība, tērauda
apstrāde, cementa ražošana, ieguves rūpniecība, naftas pārstrāde,
mašīnbūve, IT (programmatūras nodrošinājums)

* Central Intelligence Agency- www.cia.gov.lv

** Ministry of Commerce and Industry of India - <http://dgft.delhi.nic.in/>

*** Reserve Bank of India - <http://www.rbi.org.in/scripts/IIP.aspx?Mn=0&Yr=0>

**** Latvijas Banka – www.bank.lv

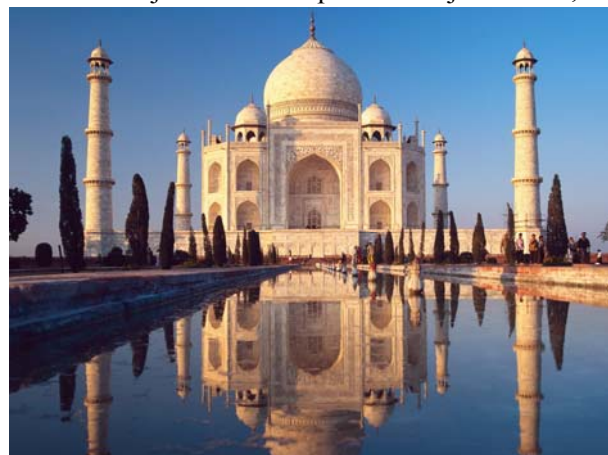
***** Datanet India Pvt. Ltd. - <http://www.indiastat.com/default>

Dabas resursi:	ogles (ceturtās lielākās ogļu rezerves pasaulē), dzelzsrūda, mangāns, vizla, boksīts, titāna rūda, hromīts, dabasgāze, dimanti, nafta, kaļķakmens, aramzeme
Ienākošās uzkrātās ĀTI (31.03.2010.):	174 miljardi USD ^{***}
Izejošās uzkrātās ĀTI (31.03.2010.):	79 miljardi USD ^{**}
Valūta (2009):	Indijas rūpija (INR); 1 LVL = 95,86 INR ^{****}
Fiskālais gads:	1. aprīlis – 31. marts
Inflācija (2009):	10,9% ^{**}
Bezdarba līmenis (2009):	10,7% ^{**}
Uzņēmuma ienākuma nodoklis:	30%

Papildus informācija

Tālsarunu kods:	+91
Interneta IDL:	.in

Indija, oficiāli Indijas Republika, ir valsts Dienvidāzijā. Pēc platības septītā lielākā valsts pasaulē un otrā lielākā valsts pēc iedzīvotāju skaita. Indijā dzīvo vairāk nekā miljards cilvēku un šajā teritorijā runā vairāk kā 1600 dažādās valodās. Valsts robežas kopējais garums ir 21 103 km.

Indiju dienvidos apskalo Indijas okeāns, austrumos Arābijas jūra, bet rietumos Bengālijas līcis. Rietumos tā robežojas ar Pakistānu, ziemeļos ar Ķīnu, Nepālu un Butānu, bet austrumos ar Bangladešu un Mjanmu. No Šrilankas Indiju šķir Polkas šaurums.

Indijai pieder Lakadivu un Amindivu salas – koraļļu atoli Arābijas jūrā un Andamanu un Nikobaru salas – vulkāniska salu virkne Bengālijas līcī.

Indijas subkontinenta senajā vēsturē ir uzkrājušās lielas materiālās un kultūras bagātības, tajā ir veidojusies Indas ielejas civilizācija. Indiju šķērsojuši nozīmīgi tirdzniecības ceļi un te ir bijušas lielas impērijas. Šeit radušās četras no pasaules reliģijām – hinduisms, budisms, džainisms un sikhisms. 18. gs Britu Austrumindijas kompānijas pakāpeniski anektēja Indiju, bet no 19. gadsimta vidus to kolonizēja Apvienotā Karaliste. Indija par neatkarīgu valsti

kļuva 1947. gadā.

Indija ir parlamentāra demokrātiska republika, kas sastāv no 28 štatiem un septiņām savienības teritorijām. 1991. gada uzsāktās ekonomiskās reformas sekmēja Indijas tautsaimniecības strauju izaugsmi, tomēr valstī vēl joprojām ir augsts nabadzības un analfabētisma līmenis.

Indijas teritorijā ietilpst Indostānas pussala, daļa Himalaju un Karakoruma, Indas-Gangas līdzenuma austrumu daļa. Krasta līnija maz izrobota. Krasti pārsvarā zemi, smilšaini, daudz lagūnu. Indostānas pussalas dienvidu daļas rietumu piekrasti sauc par Malabaras krastu, austrumu piekrasti – par Koromandelas krastu. Aptuveni ¾ teritorijas ir līdzenumi un plakankalnes. Indostānas pussalas lielāko daļu aizņem Dekānas plakankalne ar zemiem un vidēji augstiem kalniem un viļņotiem plato. Uz ziemeļiem no Indostānas pussalas atrodas Indas-Gangas līdzenums, kura ziemeļos paceļas augstākā kalnu sistēma pasaulē – Himalaji un Karakorums.

Starp nozīmīgākajām upēm, kuru izteka ir Himalajos un kas lielāko daļu plūst cauri Indijai, ir Ganga un Brahmaputra, abas ietek Bengālijas līcī. Nozīmīgas Gangas pietekas ir Jamuna un Kosī, kuru ārkārtīgi zemais slīpums ir cēlonis ikgadējiem postošiem plūdiem. Galvenās pussalas upes, kuru kraujuma slīpums pasargā to ūdeņus no pārplūšanas, ir Godāvāri, Mahanadi, Kaveri un Krišnu, kas visas arī ietek Bengālijas līcī, kā arī Narmada un Tāpi, kas ietek Arābijas jūrā.

Indijas klimatu spēcīgi ietekmē Himalaji un Tara tuksnesis, kas regulē musonus. Himalaji aizkavē auksto Centrālāzijas vēju ienākšanu, tādējādi lielākajā daļā no Indijas subkontinenta ir siltāks nekā vairumā vietu līdzīgos

platuma grādos. Taras tuksnesim ir izšķiroša loma mitro dienvidrietumu vasaras musonu vēju piesaistē, starp jūniju un oktobri nodrošinot Indijas nokrišņu daudzuma lielāko daļu.

Indijā klimats pārsvarā atbilst četrām galvenajām grupām, tas ir tropiski mitrs, tropiski sauss, subtropu mitrs vai kalnu klimats.

Indijā ir 3 atšķirīgi gadalaiki: ziema, vasara un musonu gadalaiks. Ziema sākas novembrī. Ziemai raksturīgs sausums un relatīvi zemākas temperatūras (dienā no 12-18 °C Deli līdz 30 °C Indijas dienvidos, naktī no 2-6 °C Deli līdz 20 °C dienvidos). Martā ziemu nomaina vasara, ar ļoti karstu un sausu laiku. Maijā dienas temperatūra lielā daļā Indijas sasniedz 40 °C. Jūnijā vasaru nomaina musonu vēji, kas atnes spēcīgas lietusgāzes un nedaudz vēsāku laiku.

Indija ir otra lielākā valsts pasaulē pēc iedzīvotāju skaita. Tajā dzīvo 1,17 miljardi iedzīvotāji, kas ir 17% no visas pasaules iedzīvotāju skaita, lielāka valsts pēc iedzīvotāju skaita ir tikai Ķīna. Pēdējos 50 gados, attīstoties medicīnai, ir piedzīvots straujš iedzīvotāju skaita pieaugums un lauksaimniecības ražīguma masveida pieaugums, ko izraisīja zaļā revolūcija. ASV Federālā statistikas biroja speciālisti prognozē, ka 2025.gadā Indija būs kļuvusi par valsti ar lielāko iedzīvotāju skaitu pasaulē. Gandrīz 70% indiešu mīt lauku apvidos, lai gan pārcelšanās uz lielākām pilsētām pēdējās desmitgadēs ir novedusi pie dramatiska valsts pilsētu iedzīvotāju skaita pieauguma. Lielākās pilsētas ir Mumbaja (Bombeja), Deli, Bengalūru, Kolkata (Kalkuta) un Čennaja (Madrasa).

Indija pēc Āfrikas kontinenta ir ģeogrāfiskā vieta ar vislielāko kultūras, lingvistikas (valodniecisko) un ģenētisko dažādību pasaulē. Indija ir dzimtene divām galvenajām valodu saimēm: indoāriešu (tajā runā apmēram 74% iedzīvotāju) un dravīdu (runā apmēram 24%). Citas valodas, kurās runā Indijā, nāk no austroaziātisko un tibetiešu-birmiešu valodu saimēm. Hindi, ar vislielāko skaitu runājošo, ir savienības oficiālā valoda. Biznesā un pārvaldē plaši tiek izmantota angļu valoda un tai ir "papildus oficiālās valodas" statuss; kas ir svarīgi arī izglītībā, sevišķi vidējā vai augstākajā. Bez tam, katram štatam un savienības teritorijai ir sava oficiālā valoda un konstitūcijā sevišķi uzsvērtas 21 valodas, kurās

runā vai arī tām ir klasiskās valodas statuss. Lai gan daudzus gadus kā klasiskās valodas ir pētītas sanskrits un tamilu valoda, Indijas valdība, izmantojot pati savus kritērijus, ir piešķirusi klasiskās valodas statusu kannādas un telugu valodām. Indijas dialektu skaits ir 1652.

Vairāk kā 800 miljoni indiešu (80,5%) ir hinduisti. Citas reliģiskās grupas ir musulmaņi (13,4%), kristieši (2,3%), sikhi (1,9%), budisti (0,8%), džainisti (0,4%), ebreji, zoroastrieši, bahāisti un citas. Indijā ir trešais lielākais musulmaņu skaits pasaulē un visvairāk musulmaņu, kas dzīvo ne musulmaniskā valstī.

Indijas rakstītprasmes līmenis ir 64,8% (53,7% sievietēm un 75,3% vīriešiem). Keralas štatā ir visaugstākais rakstītprasmes rādītājs – 91%, turpretī Bihārā ir zemākais – 47%.

Kā valsts svētki tiek atzīmēti visu trīs lielo reliģiju svētki.